

ПЪРВА ЕВРОПЕЙСКА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО УНИФОРМОЛОГИЯ – БРЮКСЕЛ, 19 – 20 НОЕМВРИ 2019 Г.

Александър Въчков

Национална художествена академия – София

Униформологията е една от най-непознатите помощни дисциплини в съвременната историческа наука. Зародила се е през втората половина на XIX век, почти едновременно във Франция, Германия и Русия. В България, въпреки някои спорадични опити в тази насока, нейното развитие реално започва едва през 90-те години на XX век. Тези фактори са предпоставка за бъдещо развитие. Всяко събитие с международен характер, свързано с изучаването на военния костюм, е важна крачка към утвърждаването на униформологията като пълноценна помощна дисциплина. Провеждането на Първата европейска конференция по униформология на 19 и 20 ноември 2019 г. в Брюксел е едно от тези събития.

За първи път в повече от вековната история на униформологията в Европа се организира научна конференция, посветена специално на тази помощна дисциплина. Идеята на организаторите е да се съберат учени от различни страни, които да се запознаят лично, да обменят идеи, да споделят своите търсения и да обсъдят планове за бъдещи съвместни проекти. В програмата на форума е включена и научна конференция, в която заявка за участие дадоха част от поканените униформолози.

Изборът на място – Кралския музей на въоръжените сили и военната история в Брюксел, съвсем не е случаен. Музеят със своята експозиция и фондове е един от най-богатите в Европа. В него се помещава и Институт за военно наследство, в чиято дейност е застъпено изучаването на военната

история не само на Белгия, но и на световните конфликти и войните през различните епохи. Самата организация на форума беше на много високо ниво, заслуга за което безспорно имат домакините от Музея и Института. Конференцията се проведе в рамките на два дни (19 – 20 ноември 2019 г.), като първият ден е предвиден за запознанство на участниците. След обичайните приветствени слова се проведе обиколка на музейната експозиция. Подобна разходка в компанията на едни от най-компетентните изследователи на военния костюм на Стария континент е истинско удоволствие за всеки от поканените участници.

При първоначалната организация на конференцията бяха поканени повече от седемдесет историци и художници, занимаващи се с изучаване на военния костюм и униформеното облекло от различни епохи. Впоследствие, по различни причини, една част от поканените не успяха да пристигнат и на форума присъстваха 43 изследователи. На конференцията има представители от страната домакин, Австрия, България, Великобритания, Германия, Дания, Люксембург, Русия, Сърбия, Украйна, Франция, Чехия, Швеция и гости от Съединените щати. Много удачно се оказа и събирането на едно място на музейни работници, свободни изследователи, военни илюстратори и издатели. Още първия ден разговорите са изключително конструктивни и полезни. Това е една много добра основа за бъдещи проекти, в които мнозина от участниците изявиха желание да участват. На другия ден се проведе презентационната част от програмата на конференцията, по време на която бяха изнесени заявените научни доклади.

Научната част включва девет доклада, посветени на различни теми, свързани с изучаването на военните униформи. Тематично те могат да бъдат разделени на няколко подтеми, обусловени от развитите в презентациите проблеми.

Встъпителният доклад на участника от Германия д-р Франк Бухолц – секретар на Германското дружество за военна история, представи неговата 120-годишната история.

Двама от участниците изнесоха доклади, посветени на опита им в музейното дело. Това бяха гостите от Дания д-р Якоб Сееруп – куратор в Музея в Борнхолм, и Карстен Петерсен от Кралския арсенал, които представиха руски военни униформи и архиви, съхранявани в техните музеи. Презентациите им впечатлиха с богатството на показаните образци. И двамата цитираха в докладите си музейните практики и своя професионален опит. В това отношение те се оказаха много полезни за поканените униформолози.

Друга обособена като тематика група от доклади беше посветена на изучаването на архивни фондове и колекции. Интересен доклад по темата изнесе професор Бруно Колсон от Университета в Номюр.

Даниел Хохрат – куратор в Германския исторически музей, сподели своя опит при работата с илюстративните приложения към официалните доку-

менти, регламентиращи промените в униформите. В доклада бяха показани и примери за използването на тези източници на информация при датирането на артефакти, свързани в военния костюм.

Представителят на Сърбия на конференцията – професор Чедомир Васич (Čedomir Vasić), представи своето изследване върху работата на фотографите братя Де Жон, работили в края на XIX и първата половина на XX век. Тяхната огромна колекция от над 30 000 фотографски плаки в по-голямата си част е посветена на европейските армии. Професор Васич представи и своята книга, посветена на тяхната дейност (Vasic, 2014).

Своята книга, посветена на Пруската кавалерия от първата половина на XIX в., представи на конференцията участникът от Русия д-р Станислав Люлин (Lyulin, 2019). Неговото задълбочено изследване, което е оформено в два тома, направи силно впечатление на всички участници.

Двата заключителна доклада бяха посветени на проблемите в изследванията на военния костюм.

Гостът от Чехия Борис Татаров разви слабо изследваната тема за облеклото и отличителните знаци на чехословашките части на територията на Русия в края на Първата световна война.

Последният доклад, представен от д-р Александър Вълков, акцентира върху неточностите при изображенията на униформите в Българската войска в периодичния печат и специализираните издания.

С това научната част от програмата на конференцията приключи. След края на презентациите имаше оживена дискусия по изнесените в докладите тези. Общата оценка за научната част бе положителна и полезна за участниците.

Конференцията се проведе в конструктивна атмосфера и дух на приятелство и колегиалност. Беше направено предложение за учредяване на Европейска асоциация по униформология. Тази идея се прие с голям интерес. След кратка дискусия се взе решение в рамките на два месеца участниците да се запознаят със законодателството на своите страни по отношение на такива организации и след обсъждане да се вземе решение за учредяването на асоциацията в унисон с европейските правни норми. Имаше единодушие относно ползата от подобно сдружение и се изказаха оптимистични прогнози за бъдещето му.

Безспорно е, че това първо събиране на униформолозите в Европа е значимо събитие. Наред с научните доклади, изнесени на конференцията, се поставиха и редица въпроси за бъдещето и съвместната работа. Ползата от обмена на информация между изследователите на военния костюм беше нагледно доказана още при обиколката на музейната експозиция. От експертите не убягнаха някои неточности, свързани с участието на европейските армии в двата световни конфликта през XX век. Домакините изразиха своето задоволство от направените бележки и още на втория ден от конференцията бяха направени препоръчаните промени.

Много полезни се оказаха и контактите между присъстващите представители на издателства и участниците в този научен форум. Обсъдените по време на разговорите проекти ще бъдат ценен принос за развитието на тази помощна историческа дисциплина.

Веднага след завръщането на участниците в конференцията започна интензивен обмен на информация, консултации, които на практика показаха изключително навременното провеждане на това събитие. Може да се очаква и за в бъдеще този обмен да продължи с нарастваща интензивност и да допринесе за подобряване на информацията по темата в европейските музеи, планираните книги и изследователската дейност на европейските униформолози.

ЛИТЕРАТУРА

Vasic, C. (2014). *Braca De Zon u Beogradu 1888*. Beograd: Kulturni centar Beograda.

Люлин, С. (2019). *Прусская кавалерия. 1808 – 1840. Часть 2*. Москва: Фонд „Русские витязи“.

REFERENCES

Lyulin, S. (2019). *Prussian Cavalry. 1808 – 1840. Part 2*. Moscow: Fond Russkie vitiazi [in Russian].

Vasic, C. (2014). *Braca De Zon u Beogradu 1888*. Beograd: Kulturni centar Beograda [in Serbian].

FIRST EUROPEAN CONFERENCE ON UNIFORMOLOGY AT BRUSSELS, NOVEMBER 19 – 20, 2019

✉ **Dr Aleksandar Vachkov**

National Academy of Arts

Sofia, Bulgaria

E-mail: alexander.vachkov@gmail.com